

Chillen, potje pool, wat valt er anders te beleven?

jongeren met de ziel onder de arm Gedwongen pauze



Jongens aan de bar van De Poort. Ze proberen afstand te houden, maar dat valt niet mee. 'Normaal vliegt iedereen hier elkaar om de nek.' Ines Vansteenkiste-Muyllé
In een fase dat ze stappen in hun leven zouden moeten maken, staan veel jongeren nu door corona stil. Zoals de jongens en de meiden in jongerencentrum De Poort in Den Bosch. Zie dan nog maar eens zin in de dingen te houden. 'Ik heb soms echt geen reden om op te staan.' HARO KRAAK

Gunther Baelen: 'Ze komen van ver.' Ines Vansteenkiste-Muyllé

Eva loopt stage, maar of ze er iets van leert - nee, niet echt. Ze doet de mbo-opleiding tot sociaal werker in Den Bosch en is nu stagiaire bij jongerencentrum De Poort. Op donderdagavond, een uurtje voordat de avondklok iedereen naar huis jaagt, zit ze naast twee andere stagiairs.

Kijk maar om je heen, zegt Eva (17), er zijn meer stagiairs en begeleiders dan jongeren. Er kwam vandaag één meisje over wie ze zich kon ontfermen. Onder haar groene hoodie steken blonde haren uit. Met zelfspot somt Eva haar door corona veroorzaakte malaise op. Ze heeft veel verloren, maar nog niet haar scherpste en humor.

Omdat Eva adhd heeft en niet de hele dag met haar neus in de boeken wil zitten, koos ze voor het 'Leren op locatie'-traject, of LOL, zoals ze het noemt. Maar lol heeft ze niet, op locatie is ze zelden en als ze al ter plekke is dan gebeurt er haast niets. Stagiair Maaïke vult aan: 'Hoe kun je een sociale studie doen als er niets sociaals is?'

Zoals Eva en Maaïke zijn er velen: jongeren die stilstaan op een moment waarop ze stappen moeten maken. Die een cruciale fase van de ontwikkeling nu min of meer overslaan, een periode die ze nooit meer terugkrijgen. Die niet willen klagen, maar als je doorvraagt wel toegeven: ja, het is nogal frustrerend, thuis ergert iedereen zich aan elkaar, de motivatie is ver te zoeken.

'Ik heb soms echt geen reden om op te staan', zegt Eva, die liever niet met haar achternaam in

de krant wil. 'Je wordt wakker en denkt: o, ik heb straks een uurtje online les. En dan? Je kan niet naar de bios, niet shoppen, niet even een terrasje pakken. Je zit maar op elkaars lip.'

Tijd over dus, maar geld tekort. Haar bijbaantje is Eva kwijt, in de bediening van een restaurant. Ze is 'kei-skeer', zegt ze lachend, Brabantse straattaal voor: blut. 'Ik heb oprecht nu maar 7 euro op m'n rekening.' Ze heeft gesolliciteerd, onder meer bij de Etos en de Jumbo, maar ja, daar wil iedereen nu werken, ze hebben mensen genoeg.

Haar ouders zijn gescheiden. Ze woont met haar moeder en broertje in een dorpje vlak buiten Den Bosch. Hij is 16, is vorig jaar blijven zitten in 4 vwo omdat hij zijn aandacht niet bij de digitale lessen kan houden en dreigt nu een niveau omlaag te moeten, anders mag hij nóg een jaar over doen. 'Terwijl hij het wel gewoon kan.'

Moeder is vorig jaar begonnen als zelfstandig massagetherapeut. Dus die zit zonder werk en brengt te veel tijd door online. 'Dan heeft ze weer een filmpje gezien en zegt ze de hele dag dat de maatregelen onzin zijn. Ze is nogal tegendraads en doet daar heel stoer over. Mensen die afstand houden lacht ze uit. Ze is niet bang voor het virus, zegt ze. Ja, ik ook niet, maar het gaat om de anderen. Je wilt niet een omaatje besmetten.'

In het begin had de coronacrisis nog wel iets leuks en nieuws, zeggen Eva en Maaïke. Ze kregen hun diploma zo in de schoot geworpen, hoefden geen examen te doen. En thuis kon je alles op je eigen tempo doen, het leek een beetje op een vakantie. Maar die tijd is allang voorbij. Nu voelen ze zich alleen en afgestompt en maken ze zich vooral zorgen over de toekomst.

Hebben ze ook vrienden die het wel lekker vinden, de cocon van de lockdown? Euhm, nee, eigenlijk niet. Eva: 'De meesten hebben af en toe een mental breakdown de laatste tijd.'

Gunther Baelen, als jongerenwerker werkzaam bij PowerUp073, ziet het om zich heen gebeuren: jongeren raken gefrustreerd, verveeld, eenzaam, sommigen verdwijnen onder de radar. Het aantal meldingen van overlast is, na een aantal rustige jaren, gegroeid in Den Bosch tijdens corona. 'Maar ja, mensen zitten ook gewoon meer thuis en ergeren zich sneller aan geluiden.'

Een paar weken geleden stond hij in de Graafsewijk, tussen de opgefokte jongeren en jongvolwassenen. Dat het op rellen zou uitlopen had hij wel verwacht, na de uitbarsting in Eindhoven een dag eerder. Hij sprak de jongeren die hij kende aan en waarschuwde hen: wees je bewust van het risico, er geldt een avondklok, er is veel politie op de been, er worden beelden gemaakt.

Een paar gingen er naar huis, maar dat kon het tij niet keren. De sfeer werd steeds grimmiger, de massa hitte elkaar op. Hij kreeg op een gegeven moment een bericht vanuit de gemeente: de ME gaat nu oprukken. Voor hem het teken om te gaan - de ME maakt geen onderscheid tussen jongere en jongerenwerker. 'Ik ben ervan overtuigd dat veel jongeren gewoon kwamen om te kijken en toen gaandeweg mee gingen rellen.'

De burgemeester stuurde naar twintig betrokken jongeren een brief over een dwangsom van 10 duizend euro die ze zouden moeten betalen als ze nog eens in de fout gingen. De gemeente besloot ook een uitzondering te maken op het coronabeleid en de jongerencentra in de stad te openen. En nu kunnen kleine besloten groepen weer bijeenkomen. Er is een clubje eenzame

jongeren dat elke week afspreekt. Een groepje met taalachterstanden.

Op deze donderdagavond is er een groep jongens aanwezig, allemaal van Marokkaanse komaf, die nu tussen de 16 en 18 zijn en al sinds de basisschool hier rondlopen. Elke dinsdag komen ze koken. Elke donderdag komen ze hangen. Een potje pool, muziekje aan. 'De behoefte hieraan is heel groot', zegt jongerenwerker Mohammed Allouch. 'Ze hangen soms in de hekken als we niet open zijn.'

Het is een uitlaatklep, zegt Ayoub (16), iets om je op te verheugen. Anders zit hij maar thuis met zijn ouders en twee zussen. 'Elke dag hetzelfde patroon. Je wordt er een beetje depressief van.' Toch heeft hij geen begrip voor de relschoppers die even wat adrenaline wilden voelen. Hij zat zich thuis te ergeren aan de filmpjes. 'Ik heb ook frustraties', zegt hij vroegwijs, 'maar rellen lost niets op.'

Ayoub - zwart petje, trainingsbroek - zit in het laatste jaar van de havo en maakt zich zorgen hoe het straks gaat lopen met de examens. 'De school zegt niets over de achterstanden die we hebben opgelopen.' Hij heeft het idee dat de overheid een beetje met de mensen speelt. 'De ene dag hebben we wel school. Dan weer niet.'

Werk heeft hij gelukkig wel nog, zelfs twee baantjes: vakkenvuller en maaltijdbezorger. Hij is, ondanks corona, niet afgeweken van zijn toekomstplannen: hij wil ondernemer worden, eigen baas, en gaat een economische hbo-opleiding doen. Voor een nieuwe pandemie is hij niet bang. 'Risico heb je altijd in het leven.'

Rond de pooltafel dragen de jongens mondkapjes en moeten ze afstand houden. Maar dat laatste is bijna niet te doen. Zodra ze iets laten zien op hun telefoons hangen ze al vlak bij elkaar. Ze komen van ver, zegt Gunther. 'Normaal vliegt iedereen hier elkaar om de nek. Nu geven we boksjes.'

Eva en Maaike zitten er ook bij, op de bankjes in de hoek, maar durven de groep jongens niet echt aan te spreken. 'Zij komen gewoon om te chillen en hebben onze hulp niet nodig', zegt Eva. 'Ik oefen liever op de jongere meisjes.'

Ze vraagt zich af: hoe moet dat nou als ik volgend jaar weer stage ga lopen? Ze wil dat het liefst doen in de gevangenis, ze kent de verhalen van haar stiefmoeder, die penitentiair inrichtingswerker is. 'Daar gaat het om echte problemen.'

Maar dat zijn ook zware gevallen. Daar moet je een bepaalde ervaring voor hebben. Ze heeft nog een halfjaar te gaan, bij het jongerencentrum, maar ze vreest dat ze die ervaring hier niet gaat opdoen.